

## Fyndmaterialet

Torbjörn Brorsson

Vid förundersökningen framkom sammanlagt 302 föremål och dessa har fördelats på 11 olika materialkategorier (Tab. 1). Den totala vikten på föremålen var 5,7 kg varav 3,1 kg utgjordes av tegel.

| Material/föremål | Antal | Vikt (g) |
|------------------|-------|----------|
| Cu-legering      | 4     | 8        |
| Järn             | 27    | 1139     |
| Bly              | 2     | 20       |
| Grafit           | 1     | 1        |
| Glas             | 38    | 50       |
| Tegel            | 80    | 3098     |
| Infodring        | 35    | 97       |
| Keramik          | 34    | 70       |
| Kritpipa         | 8     | 21       |
| Slagg            | 27    | 1118     |
| Ben              | 46    | 32       |
|                  | 302   | 5654     |

Tab. 1. Den totala mängden fynd från förundersökningen i Fryksände 379.

### Cu-legeringar

Det påträffades sammanlagt fyra olika föremål av kopparlegeringar. Två har bestämts som trådar, ett som ett bleck (F42) och ett som beslag (F71). Med hänsyn till de övriga fynden på platsen bör kopparlegeringarna dateras till senare delen av 1700-talet.

### Järnföremål

Det påträffades sammanlagt 27 olika järnföremål. Merparten utgjordes av nitar och spik och de framkom i olika schakt. I schakt 1 påträffades två hästkosömmar (F29) och i schakt 7 fanns ett större järnföremål (F61) som bör ha tillhört någon form av mekanisk apparatur.

### Bly

I schakt 16 påträffades två olika föremål av bly. Det ena föremålet (F77) har klassificerats som någon form av maskindetalj medan det andra (F76) som en tapp, och denna kan också ha tillhört någon form av mekanisk apparatur.

### Grafit

I rensnivå i schakt 2 framkom ett fragment av något som bestämts som ett föremål av grafit (F47). Dess funktion har inte kunnat bestämmas.

### Glas

Det framkom sammanlagt 38 bitar glas och dessa har fördelats på fönsterglas, dricksglas samt buteljer. Fönsterglasets utgjordes av tunnväggiga raka bitar som var antingen klara eller gröna till färgen och merparten av fönsterglasets påträffades i schakt 1. Sju bitar i grönt eller brunt glas har bestämts som tillhörandes buteljer och slutligen har fem bitar klart glas troligtvis tillhört dricksglas.

### Tegel

Inom Fryksände 379 framkom tegel i flera av schakten. Merparten har klassificerats som obestämt tegel men i schakt 1, schakt 6 samt i schakt 16 påträffades murtegel och i schakt 16 framkom även bitar av taktegel.

Till karaktären var teglet från undersökningen förhållandevis enkelt och det var bland annat framställt av grova leror, det innehöll rikliga mängder organiskt material och det var bränt till lägre temperaturer än normalt. Detta tyder på att teglet tillverkats lokalt och att det var förhållandevis billigt att köpa in. Förekomsten av taktegel indikerar att byggnaden haft ett tak av tegel och murtegel påvisar att delar av byggnaden var teglad.

#### Infodring

I schakt 1, schakt 6 samt i A19 i schakt 14 framkom bränd lera som klassificerats som infodring. Leran var grov och den innehöll organiskt material och den var förhållandevis lågt bränd. Leran kan ha ingått i ett spisorö eller i någon liknande eldbefängd verksamhet som till exempel en smedja.

#### Keramik

Vid undersökningen i Fryksände 379 framkom sammanlagt 34 keramikskärvor som tillhört olika kärl. Den vanligaste godstypen från undersökningen var *flintgods* och det påträffades sammanlagt 17 skärvor. Flintgods börjades tillverkas på mitten av 1700-talet och merparten från Fryksände 379 har tillhört fat från senare delen av 1700-talet men i schakt 16 fanns det blåglaserade skärvor av flintgods och dessa har tillhört fat eller tallrikar från 1800-talets första del.

En vanlig godstyp från undersökningen var också *yngre glaserat rödgods* och totalt påträffades 14 skärvor. Samtliga har bedömts vara skandinaviska och troligtvis har kärlen tillverkats i regionen. Skärvorna har tillhört fat och skålar och de kan med största sannolikhet dateras till senare delen av 1700-talet. Att det inte finns något äldre material påvisar bland annat avsaknaden av trefotsgrytor, vilka normalt gick ut bruk i mitten av 1700-talet.

I schakt 1 påträffades två skärvor *fajans* av trolig skandinavisk proveniens. I samma schakt framkom även en skärva (F9) *porslin* och denna hade tillhört en liten skål med brun café-au-lait glasyr på utsidan och blå dekor på insidan. Kvaliteten på skålen antyder att den är av europisk tillverkning och att den dateras kring 1800.

Den sammantagna bilden av keramikmaterialet från Fryksände 379 är att det är förhållandevis enkelt, men man kan inte påstå att det skulle representera samhällets lägre skikt utan snarast en medelklass kring år 1800. Inslaget av porslinskopp får anses vara mer exklusivt, men samtidigt var det europeiskt porslin. Den övriga keramiken från platsen var till stor del inhemsk. Keramiken kan dateras till 1700-talets senare del men i schakt 16 framkom skärvor som troligtvis är från 1800-talets första del.

#### Kritpipor

I schakt 1 och i schakt 16 framkom sammanlagt åtta fragment som tillhört kritpipor. Sju av dessa har tillhört oornerade skaft och en bit (F15) har tillhört ett kritpipshuvud. Kritpipor dateras generellt från 1600-talet första del till slutet av 1700-talet. Med hänsyn till att fragmenten är oornerade har de inte kunnat dateras närmre än de generella dateringarna.

#### Slagg

I fyra olika schakt påträffades sammanlagt 27 bitar slagg som tillsammans vägde 1,1 kg. Slaggen har bedömts som järnslag och den bör ha tillhört en smedja på tomten.

#### Ben

Totalt påträffades 32 g ben, varav 18 g utgjordes av brända ben och resterande av obrända.  
Det osteologiska materialet framkom i sex olika schakt och merparten fanns i schakt 1.